

LÄHEMAD ÜRITUSED

Kolmapäeval, 2. juulil kell 12.00 – ESAS-i seltsipäev Eesti Spordimuuseumis. Oma sporditeest ja vaadetest spordile tuleb rääkima kahekordne olümpiavõitja **Erika Salumäe**.

Kolmapäeval, 2. juulil kell 15.00 – Eesti Spordimuuseumis avatakse näitus “XX sajandi Eesti spordi suurkujud”, mis on koostatud Eesti Spordiajaloo Seltsi küsitluse põhjal. Siinkohal vabandame nende ees, kelleni ei jõudnud info näituse avamise nihkumisest nimetatud ajale.

Kolmapäeval, 6. augustil kell 12.00 – ESAS-i seltsipäev Eesti Spordimuuseumis. Meenutusi on lubanud tulla jagama **olümpiavõitja Viljar Loor**.

Laupäeval, 9. ja pühapäeval 10. augustil – ESAS-i suvekool Peipsi ääres, Lagedil teemal “Kuidas valgustada spordiajalugu ajakirjanduses”. Esinemas loodame näha “Eesti Spordilehe” peatoimetajat Tiit Läänat ja tegevtoimetajat Valeri Maksimovit ning värskelt sündinud Eesti Sporditeabe Sihtasutuse juhti Sven Sommerit. Eelnev kokkulepe on ka EOK asepresidendi Jüri Tammega, kes on valmis tulema (kas on võimalik, selgub juuli keskel) oma mõtetest sellel teemal ja spordist ka laiemalt rääkima. Loomulikult on ka kõigil 21 suvekoolist osavõtuks registreerinul võimalus ja lausa palve oma mõtted välja öelda.

Saabumine Lagedile, Tartu spordiveteranide suvekodusse (kaasas voodipesu) on 9. augustil 11.00–12.00. Kohapeal teatatakse täpsem ajakava, milles loomulikult on jäetud aega ka sportlikuks lõõgastuseks ja karastamiseks Peipsi voogudes. Koduteele on planeeritud asuda pühapäeval kella 17 paiku.

Kolmapäeval, 3. septembril kell 12.00 – ESAS-i seltsipäev Eesti Spordimuuseumis. Külaliseks on oodata Indriksonide spordiperekonda.

NB! NB! NB! Teatajas ilmunud informatsiooni ürituste kohta palume võtta osalemise kutsena, sest postikulude kokkuhoiu vajaduse tõttu ei pruugi iga ürituse kohta eraldi kutset järgneda.

SPORDIMUUSEUMIS JAGATI AUHINDU

31. märtsil lõppes XXVI Eesti Spordimuuseumi teatmematerjali kogumise võistlus. Žürii, esimees ESM peavarahoidja Kaie Voolaid ning liikmed teadur Anu Sillastu ja juhtivteadur Enn Mainla, tegid otsuse 15. mail ja auhinnasaajad kuulutati välja ESAS-i seltsipäeval 04. juunil Eesti Spordimuuseumis.

Laekus 37 autorilt 39 tööd kokku 1151 leheküljel, lisaks 78 fotot, 3 diplomit, 4 medalit, ajaleheväljalõikeid ja -koopiaid ning kümmekond irdlisa. Seekord jagunesid auhinnad alljärgnevalt:

I AUHIND

PAUL KULDKEPP. Üliõpilassport Eesti Põllumajanduse Akadeemia Agronoomiateaduskonnas 1975/76–1984/85. õppeaastatel. Tartu 2003. 22 l. 1 flopiketas, 4 medalit, 12 irdlisa.

II AUHIND

NORA KUTTI. Meenutades ja (vanu) ajalehti sirvides. Kergejõustik XV. Tartu 2003. 108 l. 18 f., 10 reklaambrošüüri, 1 võistlusnumber, 1 diplom.

III AUHIND

KARL-UDO KÖÖSEL. Pärnu Kaubanduskooli, Pärnu Kaubanduskeskkooli, Pärnu Majandustehnikumi, Pärnu Arvetööstustehnikumi, Pärnu Industriaaltehnikumi, Pärnu Turbatehnikumi, Pärnu Turbatööstustehnikumi kehakultuuri- ja sporditöö materjalid aastatel 1913–1958. Pärnu 2003. 57 l.

ERIAUHINNAD:

PARIM KROONIKA

AURILE LAASPERE. ESVL kroonika 2002. Tallinn 2003. 236 l. 20 f., ajaleheväljalõiked ja -koopiad.

PARIM SPORDIALA TEATMEMATERJALI KOGU

HILJA GURŽINSKI. 2001. aasta jalgrattaspordis. 1059 l.

PARIM ÜLIÕPILASTÖÖ

AILAR ANTON. Tamme staadion. Diplomitöö. Tartu 2002. 55 l.

ERGUTUSAUHINGAD:

VAMBOLA REMMEL. Pärnu Spordiveteranide Koondise 2002. a. kroonika. Surju 2003. 61 l. 40 f.

NORA KUTTI. Tartu Spordiveteranide Koondis 2002. Tartu 2003. 94 l. 2 diplomit.

OTTO LAHI. Spordiühingu "Lokomotiiv" asutamine ja tegevus kuni 1963. aastani. 4 l. ja Eesti Spordiveteranide liikumise algusaastad. 3 l.

ARTHUR RUUSMA. Aleksander Antson ja Võru sport. Killukesel Võrumaa spordiloost. Võru 2002. 4 l. + irdlisad.

EGON EDO. Aivar Hommik – nimekam sportlane Suure-Jaani koolis. Viljandi 2003. 31 l.

ANNELY GUBINSKI. OK "Orvand". Varbola 2003. 60 l.

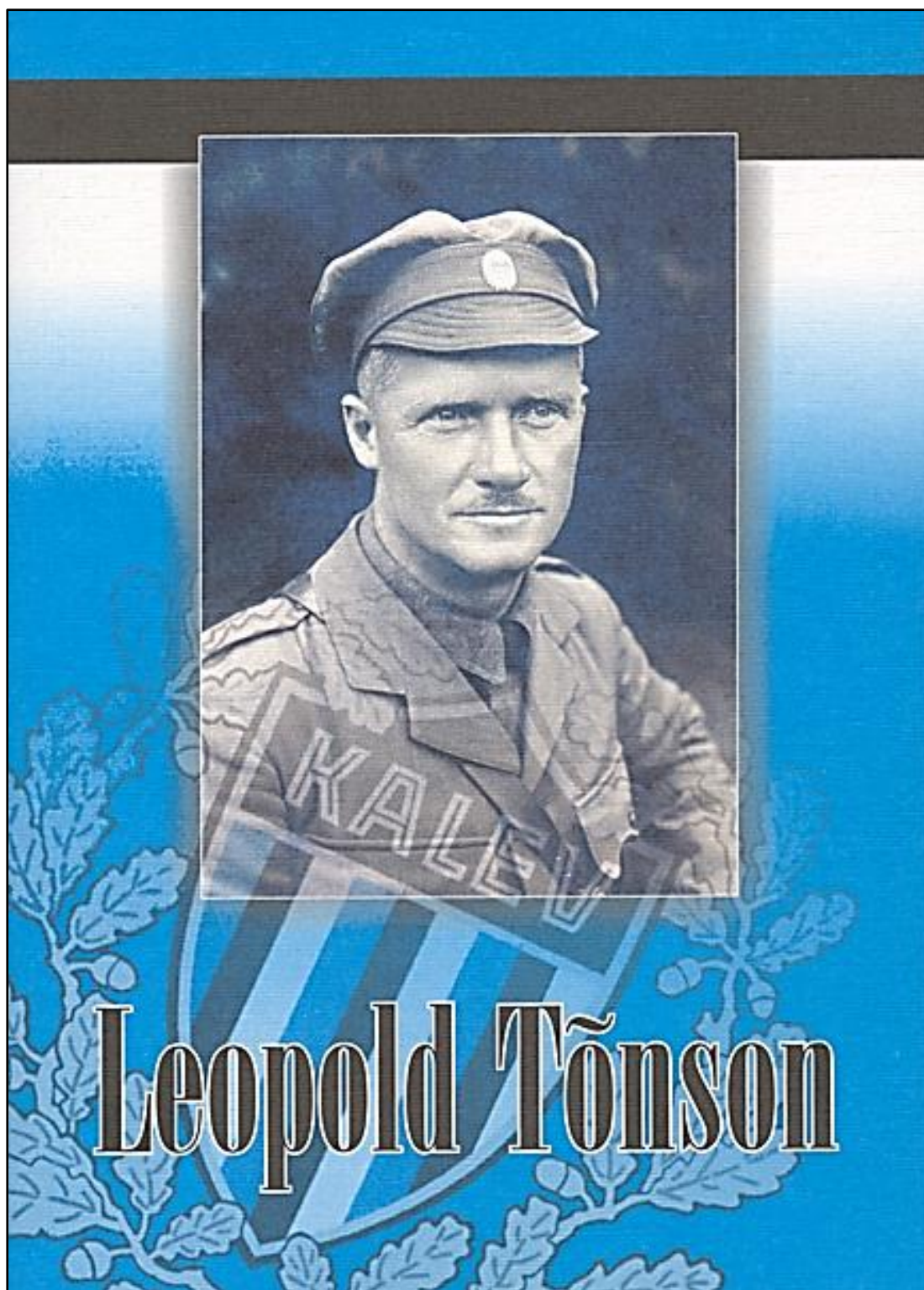
JELENA KARPOVA. Vanemuise Tantsu- ja balletikool. Tartu 2003. 15 l.

ANDRES PAJO. Võrkpalliklubi Rakvere "Rivaal". Uurimustöö üheksakümnendate aastate Eesti edukamast võrkpallimeeskonnast. Rakvere 2002. 35 l.

KROONIKA

KALEVI AJALOOPÄEV

Traditsioonilisele Kalevi ajaloopäevale andis seekord sisu üks tähelepanuväärne juubelisündmus spordiseltsi ajaloos – selle aasta 13. jaanuaril möödus 125 aastat Leopold Tõnsoni sünnist. Ta oli Kalevi asutajaliige ja mitut puhku (1911–1913, 1918–1919, 1922, 1924–1928) ka seltsi esimees. Tema osa Eesti spordi esimeste sammude korraldamisel on raske üle hinnata: mitmetele spordialadele alusepanija (kergejõustik, aurutamine, jääpall) ja üks esimesi harrastajaid, Kalevlaste Maleva asutaja ja pealik, I Eesti Spordikongressi korraldajaid, Eesti Spordi Liidu ellukutsujaid, olümpiamängudel osalemise, Kadrioru staadioni rajamise ja „Eesti Spordilehe“ väljaandmise initsiaatoreid, Kehakultuuri Sihtkapitali

Selline näeb välja Kalevi ajaloopäevaks ilmunud trükise kaan

Valitsuse esimene esimees, Eesti Olümpiakomitee aseesimees, Eesti Mängude korraldamise idee autor ja esimeste mängude üldjuht jne. jne.

Kõigest sellest räägiti pikemalt 25. aprillil Tõnismäel, Kalevi võimlas. Põhiettekanne („Leopold Tõnson – Eesti spordiprotsesside

algataja“) pidas Eesti Spordimuuseumi peavarahoidja Kaie Voolaid. Leopold Tõnsonist kui Eesti ohvitserist rääkis Laidoneri muuseumi teadusdirektor Leho Lõhmus. Pikema sõnavõtuga eelkõnelejatele täienduseks esines Kalevi ajalugu põhjalikult tundev Eugen Piisang.

Kuuldu kutsus esile elava mõttevahetuse, mida jätkati kohvilauas. Lahkuti tõdemusega, et Kalevi eesotsas on olnud mehed, kes on suuremad oma ajast. Kaasa saadi Kaie Voolaidi koostatud sisukas ja nägus trükis Leopold Tõnsonist.

PÄEV MOTOSPORTLASTE SELTSIS

7. mai seltsipäeva külalisteks olid Virve ja Endel Kiisa, keda vanem põlvkond hästi mäletab uljaste kihutajatena Pirita-Kose-Kloostrimetsa ringrajal ja mujalgi. Virve ja Endel Kiisa rääkisid kuulajatele nii mõnegi huvitava seiga oma sportlasteelt.

Endel Kiisa ja Virve Kiisa

Jutuotsa tegi lahti Virve Kiisa, keda küll vanemad motosõbrad tunnevad rohkem Virve Gusteli või Lauri nime all. Hõbemedal NL

meistrivõistlustel motokrossis 1951. aastal andis esimese Eesti naismotosportlasena õiguse kanda meistersportlase märki. 1953. aastal tuli ringrajasõidus ka NL meistritiitel.

Endel Kiisa ei kogunud niivõrd metalli NL meistrivõistlustelt, kuid seda enam rahvusvahelistel võidukihutamistel. Tema on ka seni ainus eestlane, kes mootorrattal on ringrajasõidus mahtunud MM-i etapil pjedestaalile – Imatras 1964. aastal kolmandale astmele. See oli ka maksimum, mis tsikkel võimaldas, kuid kapitalismimaa ratta selga istumine ei tulnud tollal kõne allagi, kuigi ettepanekuid sealtpoolt andekale sõitjale oli tehtud küll. Just lähedus maailma tippudele oli ilmselt selleks kaaluks, mis tõi Endel Kiisale sajandi parima tehnikasportlase tiitli.

ARUTELU SPORTLASKLUBIS

21. mail toimus järjekordne ESAS-i Tallinna osakonna klubiõhtu Tõnismäel. Kohale tulnud 18 liikmele andis ülevaate 1940.–1955. aastate Eesti spordi aastaraamatu koostamise seisust Juhan Maidlo. Arutati, kes millise teemaga tegeleb või võiks tegeleda. Avaldati veendumust, et on viimane aeg sellega pihta hakata, sest hiljem pole enam tegijaid, kellel on abiks sellest perioodist isiklikud kogemused. Koostati tegevusplaan ja seati sihiks, et 1. oktoobriks oleks koostajatel esimesed 8 aastat ette näidata.

KOHTUMINE OLÜMPIAVÕITJAGA

4. juunil oli seltsipäeval Spordimuuseumis külaliseks Montrealis 100 km meeskonnasõidus olümpiavõitjaks kroonitud jalgrattur Aavo Pikkuus. Arvukas kuulajaskond sai mõndagi põnevat teada Rahutuuride rasketest sõitudest, Nõukogude Liidu meeskonna sisekliimast, rattasõidu nüanssidest, aga ka Moskva olümpiameeskonnast väljajäämise põhjustest, asjatutest katsetest elukutseliste leeri siirduda ja järsust hüvastijätust rattaspordiga, kihutamistest rallirajal ja elukäigust peale spordikarjääri. Kahtlemata jäid Aavo Pikkuusi paremad sõidud olude sunnil sõitmata.

Vaatamiseks olid välja pandud Spordimuuseumis säilitatavad Aavo Pikkuusi karikad, Rahutuuri võidupärg ja liidrisärgid. Näha sai ka olümpiakulda. Kohtumise lõpetuseks andis Aavo Pikkuus Eesti Spordimuuseumi kogudesse veel lisaks üle oma jalgratta, millega ta Montrealis ühisstarti sõitis ja NL tšempionisärgi.

Olümpiavõitja Aavo Pikkuus vestlushoos augustikuu seltsipäeva külalise, olümpiavõitja Viljar Looriga EOK perepäeval Jänedal 15. juunil 2003

MEELDETULETUS

Eelmises „Teatajas“ oli juhatuse poolt seltsi liikmetele esitatud 7 küsimust ja paar küsimust oli ka teiste artiklite juurde lisatud. Juhatus lootis ergutada seltsi liikmeid kaasa mõtlema – kuidas saaks paremini, mis selleks peaks tegema? Juhatus lootis saada ka infot selle kohta, mida igaüks ise teeb ja mida oluliseks peab seltsi tegevuses ning spordiajaloo uurimise vallas üldisemas plaanis?

Tähtajaks, s.o. kuu aja jooksul laekus 2 (loe kaks!) vastust – Aarand Roosilt ja Arthur Ruusmaalt. Kas olete nõus, seda on ligi 100 liikme kohta häbemata vähe, et teha üldistusi! Palume siiski leida aega, võtta veel kord kätte „Teataja“ nr 24 ja pühendada mõni vihmane juulikuu õhtupoolik vastuste koostamiseks. Teie arvamus on oluline! Jääme ootama!

IKKA VEEL LIIKMEMAKSUST

Eesti Spordiajaloo Seltsi põhikiri näeb ette, et liikmed täidaksid üht põhikohust seltsi ees – maksaksid tähtaegselt, s.o. jooksva aasta kestel ära seltsi liikmemaksu, mis juba pikemat aega on täiskogu otsusel jäänud pidama 25 kroonile töötavatel liikmetel ja 10 krooni pensionäridel aastas. Liikmemaksu on võimalik tasuda või saata seltsi juhatusele (Tallinna osakonna liikmetel oma osakonna laekurile) ehk ka seltsi raamatupidamist korraldavale Eesti Spordimuuseumi pearaamatupidajale Hilja Nõmmojale (Tartu, Rüütli 15, ruum 314) või seltsi esimehele Enn Mainlale (samas, ruum 316, tel. 07/300754, fax 07/300763, E-mail: esas@spordimuuseum.ee)), samuti on võimalik liikmemaks kanda üle Eesti Spordiajaloo Seltsi arveldusarvele nr. 10152001602002 Eesti Ühispanka (kood 401).

□ □ □ □ □ □ □

**Eesti Spordiajaloo Selts tänab Eesti Kultuurkapitali
seltsi tegevuse toetamise eest!**

□ □ □ □ □

**Eesti Spordiajaloo Seltsi Teataja nr 25
koostas ja toimetas Enn Mainla**